

Fimmtudaginn 17. desember 1992.

Nr. 471/1989. **Olga Ingibjörg Guðmundsdóttir**

(Björgvin Þorsteinsson hrl.)

gegn

Þótabúi Péturs Björnssonar

(Hákon Árnason hrl.).

Séreign hjóna. Kaupmáli. Gjaldþrotaskipti, Sératkvæði.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómarnir Guðrún Erlendsdóttir, Garðar Gíslason, Hjörtur Torfason, Pétur Kr. Hafstein og Þór Vilhjálmsson.

Áfrýjandi skaut máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 7. desember 1989. Hún gerir þær kröfur aðallega, að viðurkennt verði, að hún hafi átt sem séreign 1/3 hluta fasteignarinnar Látrastrandar 56, Seltjarnarnesi, og að þótabúi Péturs Björnssonar verði gert að greiða sér utan skuldaraðar 4.666.666 krónur, þannig, að hún fái 1/3 hluta hvernar greiðslu samkvæmt kaupsamningi frá 1. mars 1989 um fasteignina ásamt hæstu lögleyfðum dráttarvöxtum frá afborgunardögum kaupsamningsins til greiðsludags. Til vara krefst áfrýjandi viðurkenningar á eignarrétti að annarri lægri hlutdeild í fasteigninni og greiðslu frá stefnda í samræmi við það. Þá krefst hún málskostnaðar úr hendi stefnda í héraði og fyrir Hæstarétti.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða úrskurðar og málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi áfrýjanda.

Nokkur ný gögn hafa verið lögð fram í Hæstarétti.

Málavöxtum er lýst í hinum áfrýjaða úrskurði. Þar kemur fram, að búskipti þau, sem hér er deilt um, eru gerð í þágu skuldheimtumanna eiginmanns áfrýjanda, Péturs Björnssonar, en bú hans var tekið til gjaldþrotaskipta 14. október 1988.

Samkvæmt gögnum málsins hefur áfrýjandi gert það sennilegt, að séreignarfé hennar hafi runnið til byggingar húss á lóðinni Látraströnd 56, Seltjarnarnesi. Samkvæmt 1. mgr. 29. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978 skal þinglýsa réttindum yfir fasteign, til þess að þau haldi gildi gegn þeim, er reisa rétt sinn á samningum um eignina, og gegn skuldheimtumönnum eiganda eða annars rétthafa að eign. Í máli þessu er ekki um að ræða skipti milli hjóna, heldur gjaldþrotaskipti á búi eiginmanns áfrýjanda. Þar sem áfrýjandi gerði

engan reka að því að tryggja hugsanlegan séreignarrétt sinn í fasteigninni, stendur hún til fullnustu kröfuhöfum eiginmanns hennar samkvæmt ofangreindu lagaákvæði. Með vísan til þessa og forsendna hins áfrýjaða úrskurðar að öðru leyti ber að staðfesta hann um annað en málskostnað, en rétt er eftir öllum atvikum, að málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti falli niður.

D ó m s o r ð:

Hinn áfrýjaði úrskurður er staðfestur um annað en málskostnað.

Málskostnaður í héraði og fyrir Hæstarétti fellur niður.

S é r a t k v æ ð i

Hjartar Torfasonar hæstaréttardómara.

Fasteignin Látraströnd 56 á Seltjarnarnesi, sem um er deilt í máli þessu, var þinglýst hjúskapareign Péturs Björnssonar, eiginmanns áfrýjanda, þegar bú hans var tekið til gjaldþrotaskipta í Reykjavík 14. október 1988. Á eigninni hvíldu þá veðbönd vegna nokkurra skulda Péturs og aðila, sem honum voru tengdir. Um tilurð skuldanna og fjárhæð þeirra hafa ekki verið lagðar fram skýrar upplýsingar, en þær námu aðeins hluta af verðmæti eignarinnar. Við innköllun vegna skiptanna lýsti áfrýjandi með bréfi 23. desember 1988 kröfu þess efnis, að viðurkenndur yrði eignarréttur hennar að hluta fasteignarinnar sem séreignar í hjúskap þeirra Péturs, eins og rakið er í hinum áfrýjaða úrskurði. Með kaupsamningi 3. mars 1989 var fasteignin seld þriðja aðila í nafni hins stefnda þrotabús, eftir að fram hafði komið sú skoðun skiptastjóra, að hafna bæri þessari kröfu. Var sú afstaða þeirra áréttuð með bréfi 5. maí 1989 til lögmanns áfrýjanda. Á skiptafundi 2. júní 1989 var svo ákveðið að fjalla um kröfuna í sérstöku ágreiningsmáli, þar sem gert yrði tilkall af hálfu áfrýjanda til hlutdeildar í söluandvirði fasteignarinnar. Í samræmi við það var mál þetta þingfest í skiptarétti Reykjavíkur 15. sama mánaðar.

Þegar krafa áfrýjanda kom fram, hafði úrskurðinum um gjaldþrot Péturs Björnssonar eða athugasemd um hann ekki verið þinglýst á fasteignina Látraströnd 56, og var það ekki gert síðar. Var fyrrnefndur kaupsamningur, sem undirritaður var af skiptaráðand-

anum Ragnari H. Hall og skiptastjórum í hinu stefnda þrotabúi, tekinn til þinglýsingar, án þess að réttur búsins til sölu á eigninni yrði rakinn til áður þinglýstrar heimildar. Í 2. mgr. 29. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978 segir efnislega, að réttargerð, er skuldheimtumenn byggja á, fái ekki hrundið eldri óþinglýstum rétti, sem háður sé þinglýsingu, nema gögnum um hana sé þinglýst sjálfum. Eru gjaldþrotaskipti meðal þeirra réttargerða, sem þar er við átt. Eins og á stendur í máli þessu, er rétt að leggja ákvæði þetta til grundvallar um stöðu stefnda gagnvart áfrýjanda. Verður tilkalli hennar í fasteignina ekki hafnað fyrir þá sök eina, að þinglýsing þess vegna hafði ekki átt sér stað, þegar gjaldþrot eiginmannsins bar að höndum.

Tilkall sitt byggir áfrýjandi á kaupmála milli hennar og Péturs Björnssonar, sem gerður var, þegar þau gengu í hjónaband haustið 1968. Með honum var íbúð í eigu áfrýjanda, sem móðir hennar átti afnotarétt yfir, gerð að séreign hennar, og var hún veðbandalaus. Pétur átti þá sjálfur íbúð að Kleppsvegi 132 í Reykjavík, þar sem þau hjónin byrjuðu búskap sinn. Fór skrásetning kaupmálans í Reykjavík ekki í bága við 82. gr. laga nr. 20/1923 um réttindi og skyldur hjóna, þótt Pétur ætti áður lögheimili á Seltjarnarnesi. Þegar hjónin byggðu húsið að Látraströnd 56, sem síðan varð heimili þeirra, voru báðar íbúðirnar seldar í þágu þeirrar byggingar, önnur á árinu 1970, en hin 1971. Það hús var frá upphafi skráð eign Péturs Björnssonar, sem hafði keypt lóð þess síðla árs 1969 í félagi við bróður sinn. Eigi að síður telur áfrýjandi með vísan til reglu 3. mgr. 23. gr. laga nr. 20/1923, að hún hafi öðlast séreignarétt yfir hluta af fasteigninni vegna þess andvirðis íbúðarinnar í Barmahlíð, sem lagt hafi verið í bygginguna. Hafi hún ekki fallið frá þeim rétti síðar, þótt honum væri ekki þinglýst. Þetta sjónarmið áfrýjanda er viðurkennt af hálfu Péturs Björnssonar, og er ekki ástæða til að líta svo á, að sú viðurkenning sé til komin vegna gjaldþrotsins.

Samkvæmt gögnum málsins verður að telja, að tilkall áfrýjanda sé á rökum reist, þannig að hluti af fasteigninni Látraströnd 56 hafi komið með lögmaetum hætti í stað þeirrar séreignar, sem hún átti áður. Eigi úrslit máls þessa að verða þau, að krafa hennar á hendur stefnda um hlutdeild í söluandvirði fasteignarinnar verði tekin til

greina eftir mati á því séreignarfé, sem runnið hafi til fasteignarinnar. Þá hlutdeild beri að miða við brúttóandvirði að frádreginni byrði stefnda af þeim veðskuldum, sem á fasteigninni hvíldu við söluna, þar sem áfrýjandi hafði látið stofnun veðbandanna óátalda. Unnt er að koma við umræddu mati, eins og málið liggur fyrir, en ekki er ástæða til að gera því hér frekari skil, þar sem niðurstaða annarra dómenda er á þann veg, að kröfu áfrýjanda verði hafnað. Ég tel eins og þeir, að málskostnaður í héraði og Hæstarétti eigi að falla niður.

Úrskurður skiptaréttar Reykjavíkur 15. september 1992.

I.

Mál þetta var tekið til úrskurðar að loknum munnlegum málflutningi 5. september 1989.

Sóknaraðili, Olga Ingibjörg Guðmundsdóttir, kennit. 140847-4969, Þórusstöðum, Vatnsleysustrandarhreppi, Gullbringusýslu, gerir þá aðalkröfu, að við skipti á þrotabúi Péturs Björnssonar verði viðurkennt, að sóknaraðili hafi átt sem séreign 1/3 hluta fasteignarinnar nr. 56 við Látraströnd á Sel-tjarnarnesi og þrotabúinu verði gert að greiða sér utan skuldaraðar 4.666.666 kr., þannig, að hún fái 1/3 hluta hvernar greiðslu af kaupsamningi, dags. 1. mars 1989, um fasteignina ásamt hæstu lögleyfðum dráttarvöxtum frá afborgunardögum til greiðsludags auk málskostnaðar samkvæmt gjaldskrá Lögmannafélags Íslands. Til vara er krafist viðurkenningar á eignarrétti að annarri lægri hlutdeild í nefndri fasteign og krafist greiðslu úr þrotabúinu til samræmis við það auk málskostnaðar.

Varnaraðili, þrotabúi Péturs Björnssonar, kennit. 021243-2729, krefst þess, að öllum kröfum sóknaraðila verði hafnað og að sóknaraðila verði gert að greiða varnaraðila málskostnað að skaðlausu samkvæmt gjaldskrá Lögmannafélags Íslands með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 15. degi eftir úrskurðaruppsögu til greiðsludags.

Sáttaumleitanir dómara hafa ekki borið árangur.

II.

Með úrskurði réttarins, upp kveðnum 14. október 1988, var bú Péturs Björnssonar, kennit. 021243-2729, þá með lögheimili að Fornhaga 19, Reykjavík, tekið til gjaldþrotaskipta. Samdægurs voru hæstaréttarlögmennirnir Hákon Árnason og Sigurmar Albertsson ráðnir bústjórar til bráðabirgða að búinu, og á fyrsta skiptafundi búins voru þeir kosnir skiptastjórar þess.

Sóknaraðili er eiginkona þrotamanns, Péturs Björnssonar, og með bréfi til annars bústjóranna, dags. 23. desember 1988, var lýst kröfu fyrir hennar hönd í þrotabúið. Meginmál þeirrar kröfulýsingar er svohljóðandi:

„Fyrir hönd Olgu Guðmundsdóttur, eiginkonu Péturs Björnssonar, geri ég þær kröfur, að við skipti á þrotabúi Péturs verði viðurkennt, að Olga eigi sem séreign 1/3 hluta fasteignarinnar Látrastrandar 56, Seltjarnarnesi.

Málavextir eru þeir, að með bréfi, dags. 12. desember 1951, gefa þau Liselotte Elisabeth Gunnarsson, fædd Schwinn, og Guðmundur Gunnarsson dóttur sinni, Olgu Ingibjörgu Guðmundsdóttur, þriggja herbergja íbúð að Barmahlíð 42 í Reykjavík. Samkvæmt gjafabréfinu skyldi Olga þó hvorki hafa umráð yfir eigninni né þiggja arð af henni, meðan Liselotte væri á lífi. Liselotte skyldi þiggja arð af eigninni og hafa umráð hennar, en jafnframt annast viðhald hennar, greiðslu skatta og sjá um greiðslur afborgana og vaxta af þeim skuldum, er á eigninni hvíldu. Liselotte var þó heimilt, eftir að Olga væri orðin fjárráða, að afhenda henni full umráð yfir eigninni, og féllu þá niður réttindi hennar og skyldur.

Hinn 20. september 1968 gerðu þau Olga Ingibjörg og Pétur Björnsson með sér kaupmála, áður en þau gengu í hjónaband, og með honum var framannefnd íbúð gerð að séreign Olgu Ingibjargar. Árið 1970 hóf Pétur ásamt bróður sínum, Hermundi, byggingu parhúss að Látraströnd 56-58 á Seltjarnarnesi. Var húsið hannað með þeim hætti, að tvær íbúðir yrðu í eignarhluta Péturs, og var það gert í því skyni, að Liselotte gæti búið áfram á heimili þeirra Olgu og Péturs, þar sem selja þyrfti íbúðina að Barmahlíð 42 til þess að fjármagna byggingarframkvæmdirnar.

Árið 1971 var íbúðin að Barmahlíð 42 seld Sigurjóni Finnssyni á 1.050.000 gkr. Byggingarkostnaður hússins nam í árslok 1972 3.214.995 gkr., og höfðu framkvæmdir aðallega orðið á árunum 1971 og 1972, þ. e., eftir að íbúðin var seld. Liselotte hefur búið endurgjaldslaust að Látraströnd 56, síðan þau fluttu, og hefur verið litið svo á, að það væri til efnda á skilyrðum gjafabréfsins. Íbúðin að Barmahlíð 42 var veðbandslaus við sölu.

Af framangreindu tel ég ljóst vera, að Olga eigi sem séreign 1/3 hluta hússins, en 2/3 hlutar þess séu hjúskapareign Péturs og komi til skipta sem eign í þrotabúi hans.“

Skiptastjórar þrotabús Péturs Björnssonar hafa ekki viljað fallast á þessa kröfugerð, og er af þeim ágreiningi sprottið mál þetta.

Sóknaraðili og Pétur Björnsson munu hafa gengið í hjúskap 28. september 1968. Hinn 20. sama mánaðar gerðu þau í tilefni væntanlegrar hjúskaparstofnunar kaupmála, og er meginmál hans svohljóðandi:

„Við undirrituð, sem höfum ásett okkur að ganga í hjónaband, ég, Pétur Björnsson, til heimilis að Lindarbraut 4, Seltjarnarnesi, og ég, Olga Ingi-

björg Guðmundsdóttir, til heimilis að Barmahlíð 42, Reykjavík, gerum hér með svohljóðandi

Kaupmála:

Eign sú, sem talin er hér að neðan, skal vera séreign Olgu Ingibjargar Guðmundsdóttur:

Íbúð í kjallara hússins Barmahlíðar 42.“

Kaupmálinn var afhentur borgarfégetaembættinu til skráningar 23. september 1968 og hann innfærður í kaupmálabók sama dag.

Húseignin Látrastönd 56, Seltjarnarnesi, var þinglýst eign Péturs Björnssonar, þegar bú hans var tekið til gjaldþrotaskipta. Með kaupsamningi, dagsettum 1. mars 1989, seldi þrotabúið fasteignina fyrir 14.000.000 kr.

III.

Kröfur sóknaraðila í málinu eru á því reistar, að 1/3 hluti fasteignarinnar að Látrastönd 56 hafi verið byggður fyrir það fé, sem fékkst við sölu á íbúð að Barmahlíð 42, sem hafi verið séreign sóknaraðila samkvæmt kaupmála, sem hún og Pétur Björnsson hafi gert 20. september 1968, nokkrum dögum áður en þau stofnuðu til hjúskapar. Eigi hér beint við ákvæði 3. tl. 23. gr. laga nr. 20/1923, en samkvæmt því ákvæði verði sú eign séreign, sem komi í stað annarrar, er lýst hafi verið séreign með kaupmála.

Um hlutfall íbúðarinnar að Barmahlíð 42 af kostnaði við byggingu hússins að Látraströnd 56 vísar sóknaraðili til skattframtala þeirra hjónanna fyrir þau ár, sem Látraströnd 56 var í byggingu, en þeim framtölum hefur hverju sinni fylgt húsbyggingarskýrsla um byggingarkostnað, og til fyrirliggjandi gagna um sölu íbúðarinnar að Barmahlíð 42.

Sóknaraðili kveður þau hjón hafa keypt lóðina að Látraströnd 56 í félagi við bróður Péturs Björnssonar árið 1970, og hafi þau byrjað framkvæmdir það ár á lóðinni. Framkvæmdir hafi í upphafi gengið fremur rólega, en verulegur skriður komist á þær árið 1971 og þeim verið lokið árið 1972. Allt það fé, sem sóknaraðili hafi fengið vegna sölu á íbúð sinni að Barmahlíð 42, þ. e. 800.000 kr. árið 1971 og eftir það árlega 25.000 kr. næstu ár á eftir, hafi runnið til þess að greiða byggingarkostnaðinn við Látraströnd 56. Sé það því sannað með skattframtölum þeirra hjónanna fyrir umrætt tímabil, að séreignarfé hennar hafi allt runnið til byggingar hússins að Látraströnd 56. Gerð viðbótarkaupmála vegna þessa eða þinglýsing réttinda sóknaraðila vegna þessa hafi ekki verið nauðsynlegt skilyrði til þess, að þessi séreignarréttur verði viðurkenndur við yfirstandandi skipti á þrotabúi Péturs Björnssonar.

Við munnlegan málflutning gerði lögmaður sóknaraðila þá grein fyrir kröfugerð sinni um greiðslu frá búinu, að sóknaraðili hefði lagt fram sem

næmi 1/3 hluta af kostnaðarverði hússins. Húsið hafi við skiptameðferð þrotabúsins verið selt fyrir 14 milljónir króna. Allar þinglýstar skuldir á eigninni hafi verið skuldir Péturs Björnssonar og sóknaraðila því óviðkomandi. Beri henni því réttur til að fá 1/3 hluta af verði hússins án tillits til þess, hve stór hluti söluverðsins hafi gengið til uppgjörs áhvílandi veðbanda. Gerir sóknaraðili kröfu til þess að fá greiðslur í samræmi við það, sem ákveðið var í kaupsamningi búsins og kaupanda eignarinnar, þ. e. 1/3 hluta hvernar greiðslu, og vexti frá þeim tíma, sem greiðslurnar bárust búinu.

Við munnlegan málflutning lýsti lögmaður sóknaraðila þeirri skoðun, að ekki skipti máli um þann séreignarrétt sóknaraðila, sem hér um ræðir, hvort bú Péturs Björnssonar væri undir gjaldþrotaskiptum eða ekki.

Varakrafa sóknaraðila er á því reist, að fallist rétturinn ekki á, að sóknaraðili hafi átt 1/3 hluta Látrastrandar 56 að séreign, beri að ákveða henni annað lægra hlutfall eftir mati réttarins og greiða henni af eignum búsins utan skuldaraðar í samræmi við það.

Af hálfu varnaraðila eru kröfur á því reistar, að öll fasteignin Látraströnd 56, Seltjarnarnesi, hafi verið hjúskapareign Péturs Björnssonar og sóknaraðili hafi aldrei átt neinn séreignarhlut eða aðra eignarhlutdeild í fasteigninni. Mótmælir varnaraðili öllum staðhæfingum sóknaraðila um ætlaða eignarhlutdeild hennar í fasteigninni sem röngum og ósönnuðum. Telur varnaraðili, að sóknaraðili hafi sönnunarbyrði um þessar staðhæfingar og að sú sönnun hafi ekki tekist. Heldur varnaraðili því fram, að skattframtöl sóknaraðila og Péturs Björnssonar veiti enga sönnun um það, hvert meint séreignarfé sóknaraðila hafi runnið.

Varnaraðili byggir einnig á því, að jafnvel þótt sóknaraðili teldist hafa öðlast einhverja eignarhlutdeild í Látraströnd 56, þá njóti sú hlutdeild ekki verndar gagnvart kröfuhöfum í þrotabú Péturs Björnssonar, með því að engri slíkri eignarhlutdeild sóknaraðila hafi verið þinglýst á fasteignina og enginn kaupmáli verið gerður um hana.

Varnaraðili heldur því einnig fram, að kaupmáli sá, sem sóknaraðili og Pétur Björnsson gerðu fyrir stofnun hjúskapar, sé gildislaus, þar sem hann hafi verið skráður á varnarþingi sóknaraðila, en ekki á varnarþingi bónda, svo sem lögboðið sé samkvæmt 82. gr. laga nr. 20/1923. Vísar varnaraðili í þessu sambandi til 38. gr. laga nr. 20/1923. Þar sem kaupmálinn hafi aldrei öðlast gildi vegna þessa, geti sóknaraðili engar kröfur reist á ígildisreglu 3. tl. 23. gr. laganna.

Varnaraðili telur skattframtöl sóknaraðila og Péturs Björnssonar hvorki sýna né sanna, að söluandvirði íbúðar sóknaraðila hafi runnið til húsbyggingarinnar að Látraströnd 56. Pétur Björnsson hafi á fyrsta byggingarárinu selt íbúð sína að Kleppsvegi 132 í Reykjavík til að fjármagna bygginguna,

að því er ætla verði. Hann hafi á byggingartímanum stofnað til mikilla byggingarskulda og haft á þeim tíma margfaldar tekjur á við það, sem sóknaraðili hafði. Bendi því allt til þess, að tekjur og fjármunir sóknaraðila hafi runnið til sérþarfa eða heimilisrekstrar, en fjármunir Péturs Björnssonar til húsbyggingarinnar. Það breyti heldur engu, þótt einhverjir fjármunir sóknaraðila hafi runnið til byggingarinnar, þar sem Pétur Björnsson hafi keypt lóð og kostað í öllu falli byggingarframkvæmdir á henni frá öndverðu að meginhluta, og hafi fasteignin því í heild orðið hjúskapareign hans samkvæmt meginreglum laga um myndun og afmörkun á eignum hjóna. Verði því einnig af þessari ástæðu ekki talið, að ígildisregla 3. tl. 23. gr. laga nr. 20/1923 geti átt við.

Varnaraðili mótmælir sérstaklega fjárhæð kröfu sóknaraðila sem allt manns síns njóti sóknaraðili ekki heldur verndar, að því er varði ætlaða eignarhlutdeild hennar í Látraströnd 56, hvort sem hún teldist séreign hennar eða hjúskapareign, þar sem engri eignarhlutdeild sóknaraðila hafi verið þinglýst á fasteignina, en þinglýsing hafi verið gundvallarskilyrði fyrir gildi meintra eignarréttinda sóknaraðila gegn skuldheimtumönnum þrotamanns, sbr. nú 29. gr. þinglýsingalaga nr. 39/1978. Telur varnaraðili ígildisreglu 3. tl. 23. gr. laga nr. 20/1923 sæta takmörkun gagnvart skuldheimtumönnum þrotamanns af þessum lagaskilyrðum, hvernig svo sem málið kynni að horfa við, ef verið væri að skipta búi sóknaraðila og Péturs Björnssonar innbyrðis.

Varnaraðili mótmælir sérstaklega fjárhæð kröfu sóknaraðila sem allt of hári og örökstuddri. Í fyrsta lagi svari krafan ekki til 1/3 hluta af heildarbyggingarkostnaði hússins að Látraströnd 56 samkvæmt skattframtölum, heldur öðru og lægra hlutfalli. Í öðru lagi sé krafan reiknuð sem hlutfall af brúttóandvirði fasteignarinnar, en eignin hafi ávallt verið mikið skuldsett og hrein eign því aðeins partur af andvirði hennar. Geti krafa sóknaraðila aldrei numið meiru en hlutdeild í hreinni eign í húsinu. Liggi ekki heldur annað fyrir en sóknaraðili hafi samþykkt eða látið átölulausa alla veðsetningu hússins.

Varnaraðili mótmælir sérstaklega dráttarvaxtakröfu sóknaraðila og telur hana ekki styðjast við haldbær lagarök.

IV.

Sóknaraðili og Pétur Björnsson gáfu munnlegar skýrslur fyrir réttinum við meðferð málsins.

Samkvæmt 25. gr. gjaldþrotalaga nr. 6/1978 skal taka til skipta eignir þrotamanns á frestdegi svo og það, sem hann eignast, meðan á skiptunum stendur, að undanskildum vinnulaunum hans, meðan skiptin standa yfir, sbr. 26. gr. laganna.

Pétur Björnsson festi kaup á lóðinni að Látraströnd 56-58 á Seltjarnarnesi í félagi við bróður sinn. Eru gögn málsins ekki ótvíræð um það, hvenær þeir keyptu lóðina. Í greinargerð lögmanns sóknaraðila er því haldið fram, að þeir hafi keypt lóðina á árinu 1970, en í veðbókarvottorðum, sem hann hefur lagt fram, segir, að Látraströnd 56 sé eign Péturs Björnssonar samkvæmt heimildarbréfi, dagsettu 24. nóvember 1969. Hvað sem því líður, er ljóst, að þeir bræður skiptu lóðinni með sér þannig, að Pétur byggði á þeim hluta lóðarinnar, sem telst vera nr. 56, en bróðir hans á þeim hluta, sem er nr. 58. Þegar bú Péturs Björnssonar var tekið til gjaldþrotaskipta, var fasteignin Látraströnd 56 enn þinglýst eign hans á grundvelli áðurgreinds heimildarbréfs.

Þegar sóknaraðili og Pétur Björnsson gengu í hjúskap, átti Pétur Björnsson íbúð að Kleppsvegi 132 í Reykjavík sem hjúskapareign, en þá eign hafði hann átt fyrir stofnun hjúskapar. Sóknaraðili átti þá að séreign samkvæmt kaupmála hennar og Péturs Björnssonar íbúð að Barmahlíð 42 í Reykjavík. Árið 1971 seldi sóknaraðili íbúðina að Barmahlíð 42, en árið áður hafði íbúð Péturs að Kleppsvegi 132 verið seld.

Ef sóknaraðili ætlaði að tryggja það gagnvart skuldheimtumönnum eiginmanns síns, að verðmæti, sem komu í stað séreignar hennar samkvæmt kaupmálanum, yrðu ekki andlag aðfarar vegna skulda hans, var nauðsynlegt fyrir hana að gera sérstakar tryggingarráðstafanir, ef séreignarféð var notað til að auka við verðmæti eigna, sem þá voru hjúskapareignir hans. Má í því sambandi vísa til ákvæða 24. gr. laga nr. 20/1923 um réttindi og skyldur hjóna. Sóknaraðili hlutaðist ekki til um neinar ráðstafanir í framhaldi af sölu íbúðarinnar að Barmahlíð 42 til að tryggja séreignarrétt sinn að þeim verðmætum, sem komu í stað íbúðarinnar, og aldrei hefur verið þinglýst neins konar yfirlýsingu um, að sóknaraðili teljist eigandi einhvers hluta í fasteigninni Látraströnd 56. Samkvæmt því verður að leggja til grundvallar niðurstöðu í máli þessu, að fasteignin Látraströnd 56 hafi við upphaf skiptameðferðar á þrotabúi Péturs Björnssonar verið hjúskapareign hans og að hún standi ásamt öðrum eignum hans til fullnustu kröfuhöfum í þrotabú hans samkvæmt 25. gr. gjaldþrotalaga og 25. gr. laga nr. 20/1923. Verður þegar af þeirri ástæðu að hafna kröfum sóknaraðila í málinu, án þess að frekar komi til skoðunar, hvort og þá hve mikið af fé sóknaraðila hafi runnið til byggingar fasteignarinnar.

Eftir þessum úrslitum verður sóknaraðila gert að greiða varnaraðila málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn 150.000 kr., og er þá tillit tekið til þess, að greiða ber söluskatt af málflutningsþóknun. Ber sóknaraðila að greiða varnaraðila dráttarvexti á þessa fjárhæð samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 frá 15. degi eftir birtingardag úrskurðarins til greiðsludags.

Ragnar Halldór Hall borgarfógeti kvað upp úrskurð þennan.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfum sóknaraðila, Olgu Ingibjargar Guðmundsdóttur, í máli þessu er hafnað.

Sóknaraðili greiði varnaraðila, þrotabúi Péturs Björnssonar, 150.000 kr. í málskostnað innan 15 daga frá birtingu úrskurðarins að telja. Fari greiðsla fram síðar, ber sóknaraðila auk þess að greiða dráttarvexti samkvæmt III. kafla vaxtalaga nr. 25/1987 af þessari fjárhæð frá 15. degi eftir birtingu úrskurðarins til greiðsludags.
